

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 593/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Repákom, Krížna 47, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava III) v konaní sp. zn. B3-15C/10/2012 (pôvodne sp. zn. 15C/10/2012) takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júna 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhoval prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu v 2. rade sa žalobou podanou 30. januára 2012 na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) domáha určenia, že žalovaný nie je závetným dedičom. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 27. septembra 2017. Krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd opätovne rozhodol rozsudkom z 24. mája 2024, ktorý dosiaľ nenadobudol právoplatnosť.

3. Sťažovateľ namietal konanie v trvaní viac ako dvanásť rokov. Tvrdil, že ide o bežný občianskoprávny spor, ktorý patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov. V časti uznal právnú

zložitosť veci v dôsledku nariadenia znaleckého dokazovania týkajúceho sa duševného stavu poručiťa.

4. Ústavnému súdu neunikla skutočnosť, že sťažovateľ a žalovaný sa už domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v totožnom konaní. Ústavný súd o ústavnej sťažnosti žalovaného rozhodol nálezom sp. zn. IV. ÚS 395/2020 z 2. decembra 2020, v ktorom vyslovil porušenie zbytočných prietahov v namietanom konaní, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznal finančné zadostučinenie 3 000 eur, náhradu trov konania a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Nálezom sp. zn. IV. ÚS 567/2023 z 23. januára 2024 vyslovil porušenie identickej referenčnej normy, prikázal mestskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznal finančné zadostučinenie 3 000 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

5. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 593/2024 z 19. novembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Mestský súd vo vyjadrení uviedol, že v predchádzajúcich nálezoch mu boli vytknuté najmä výrazné obdobia nečinnosti a nesústredená činnosť týkajúca sa vedenia znaleckého dokazovania ohľadom duševného stavu zosnulej. Tvrdil, že po právoplatnosti nálezu sp. zn. IV. ÚS 567/2023 z 23. januára 2024 nariadil termín pojednávania, o ktorom rozhodol v merite veci zamietavým rozsudkom z 24. mája 2024. Podľa názoru mestského súdu je spor právoplatne skončený a stav právnej neistoty sťažovateľa netrvá. V závere dodal, že žalobkyňa 1. rade svojím obštrukčným správaním prispela k dĺžke konania.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedálová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne IV. ÚS 465/2022).

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že namietané konanie nie je skončené ani po viac ako dvanástich rokoch, teda uplatnil obdobnú námietku, o ktorej už ústavný súd rozhodoval. V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Keďže ústavný súd už z hľadiska uplatnených práv sťažovateľa konanie mestského súdu (pôvodne okresného súdu) meritórne preskúmal v náleze sp. zn. IV. ÚS 567/2023 z 23. januára 2024, v ktorom zároveň

konštatoval porušenie týchto práv sťažovateľa, vznikla prekážka veci rozhodnutej (*rei iudicatae*) pre opätovný ústavno-súdny prieskum.

9. Ústavný súd už v predchádzajúcom náleze uznal, že určenie závetného dediča sa vyznačovalo právnou a faktickou zložitou veci v dôsledku znaleckého dokazovania týkajúceho sa duševného stavu poručiteľa. V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil také významné skutočnosti, ktoré by mali prispieť k dĺžke konania po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu.

10. Ústavný súd tak posudzoval konanie od právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (12. februára 2024). Z vyjadrenia mestského súdu je zrejmé, že po právoplatnosti nálezu nariadil termín pojednávania na 24. máj 2024, na ktorom rozhodol zamietavým rozsudkom. Podľa registra doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudok nadobudol právoplatnosť 31. augusta 2024. Ústavnému súdu neunikla skutočnosť, že sťažovateľ sa ochrany uplatnených práv domáhal mesiac po vyhlásení rozsudku mestského súdu (ústavná sťažnosť podaná 21. júna 2024, pozn.). Právna neistota sťažovateľa sa vyhlásením rozsudku mestského súdu výrazne znížila.

11. Pri trvaní konania na mestskom súde (štyri mesiace) nemožno z hľadiska jeho druhu a povahy vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (I. ÚS 210/2018), resp. argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia uplatneného základného práva, aby bolo ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovené (IV. ÚS 172/2020). Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (porov. II. ÚS 359/2024) alebo ústavnej sťažnosti nevyhovie.

12. Na základe zistených skutočností ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

13. V závere ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť mestského súdu bude pokračovať (napr. v rozhodovaní o výške trov konania), sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu